

การวิเคราะห์การสร้างพลเมืองเพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตยจากฐานราก:
กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม

โดย
ศราวุฒ วิสาพรหม
อรุณรัตน์ อาริยะสิริโชติ
วนิดา เสาสิมมา

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มมส

โครงการวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนการวิจัย
จากงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2561
วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัย การวิเคราะห์การสร้างพลเมืองเพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตยจากฐานราก : กรณีศึกษาโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคามเป็นโครงการวิจัยที่บูรณาการร่วมกับ โครงการบริการวิชาการหนึ่งหลักสูตรหนึ่งชุมชน ปี 2561 โรงเรียนต้นแบบการสร้างพลเมืองเพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตยจากฐานราก วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผศ.เชิงชาญ จงสมชัย คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง และ ภาควิชาครีเอช่าย คือ เทศบาลเมืองมหาสารคาม นำโดย นพ.กิตติศักดิ์ คณาสวัสดิ์ นายกเทศมนตรีเมืองมหาสารคาม โรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร นำโดย ดร.สมปอง มาตย์แทน ผู้อำนวยการโรงเรียนและคณะครู นักเรียน รวมทั้งคณะกรรมการโครงการ คณาจารย์ บุคลากร วิทยาลัยการเมืองการปกครองทุกท่าน ที่มีส่วนสำคัญให้โครงการวิจัยนี้ ประสบความสำเร็จ

ศรารุณี วิสาพรม และคณะผู้วิจัย

กันยายน 2561

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
บทที่ 1 บทนำ.....	1
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	4
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	10
บทที่ 4 พัฒนาการของการศึกษาเพื่อเสริมสร้างพลเมืองในกรณีสังคมไทย.....	15
บทที่ 5 การวิเคราะห์การสร้างพลเมืองเพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตยจากฐานราก.....	34
บทที่ 6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	56
บรรณานุกรม.....	59

วิทยาลัยการเมืองการปกครอง มมล

โครงการวิจัย การวิเคราะห์การสร้างพลเมืองเพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตยจากฐานราก : กรณีศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม

ผู้วิจัย ศราวุฒิ วิสาพรม, วชิรวัตต์ อาริยะสิริโชติ และวนิดา เสาสิมมา

บทคัดย่อ

การวิจัย การวิเคราะห์การสร้างพลเมืองเพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตยจากฐานราก : กรณีศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์ เพื่อ .1. เพื่อศึกษาพัฒนาการของการศึกษาเพื่อเสริมสร้างพลเมืองในกรณีสังคมไทย 2. เพื่อวิเคราะห์การสร้างพลเมืองเพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตยจากฐานรากในกรณีของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม โดย การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการ ดำเนินการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง (Civic Education) เป็นพื้นฐานสำคัญของการปกครองที่มั่นคงและมีเสถียรภาพ การศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองไม่ใช่เพียงแค่เสริมสร้างความรู้ให้แก่ประชาชน และนำไปใช้เพื่อจรรโลงระบบการเมือง แต่ยังส่งผลที่เป็นรูปธรรม โดยตรงต่อประชาชน ให้ประชาชนก้าวมาเป็นพลเมืองที่ตื่นรู้ (Active Citizen) และให้เกิดการอยู่ร่วมกันอย่างเคารพกติกาในสังคม อีกทั้ง การได้ประชาธิปไตยหรือการปกครองที่อำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน จะต้องมีการฝึกฝนประชาชนเจ้าของประเทศจึงจะสามารถปกครองตนเองได้ และอยู่ร่วมกันได้ท่ามกลางความแตกต่างและความขัดแย้ง และการสร้างพลเมืองเพื่อการสร้างพลเมืองเพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตยจากฐานรากในกรณีของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลเมืองมหาสารคาม นี้ พบว่ามีกระบวนการสร้างพลเมืองที่สำคัญคือ 1. ช่อม ถอดหรือความคิด ปรับมุมมอง ทำความเข้าใจนิยามความหมายพลเมือง 2.เสริมสร้าง องค์ กระบวนการสร้าง 4 มิติ ความรู้สู่การเป็นพลเมืองตื่นรู้ 3. ต่อเติม เพิ่มศักยภาพพลเมือง 4.ต่อยอด เชื่อมเครือข่ายของภาคีพลเมือง

คำสำคัญ : การสร้างพลเมือง/ประชาธิปไตย/โรงเรียน